

Sygn. akt I 1 C 813/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni

Wydział I Cywilny - Sekcja d.s. rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym

w składzie:

Przewodniczący: SSR Marzanna Stefaniuk-Muczyńska

Protokolant: Agata Lange

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2019 r. w Gdyni

na rozprawie

sprawy z powództwa: **A. O.**

przeciwko: **S. (...)S. z siedzibą w G.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej S. (...)S. z siedzibą w G. na rzecz powódki A. O. kwotę 11.856 zł (jedenaście tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 lutego 2018 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powódka A. O. wniosła pozew przeciwko S. (...) F. S. z siedzibą w G. o zapłatę kwoty 11 856,00 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie obliczonymi za okres od dnia 9 lutego 2018 r. do dnia zapłaty i zwrotem kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 17 sierpnia 2017 r. zawarła z pozwanym umowę o kredyt konsumencki nr (...) na okres 120 miesięcy, w związku z czym do wartości kredytu doliczony jej został koszt prowizji w wysokości 12 480,00 zł; kwota ta podlegała w całości kredytowaniu, naliczano od niej odsetki umowne i płatna była w comiesięcznych ratach. W dniu 25 stycznia 2018 r., tj. w 6 miesiącu obowiązywania umowy (na 114 miesięcy przed jej zakończeniem) nastąpiła wcześniejsza całkowita spłata zobowiązania wraz z kwotą prowizji, co spowodowało zdaniem powódki, iż uzyskała ona prawo ubiegania się o częściowy zwrot prowizji. Przysługującą jej względem pozwanego wierzytelność z tytułu obniżenia całkowitego kosztu kredytu o koszty odpowiadające okresowi, o który skrócono czas obowiązywania umowy, powódka uzyskała zarówno w oparciu o zapis art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, jaki i - przede wszystkim - w oparciu o zapis pkt 27, łączącej strony umowy, dopuszczający możliwość spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie. Zgodnie z treścią pkt 27 przedmiotowej umowy, po rozliczeniu wpłaty w kolejności zaliczania określonej w tym zapisie i skróceniu czasu obowiązywania umowy, całkowity koszt pożyczki ulegnie obniżeniu proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, licząc od momentu spłaty pożyczki przed terminem. Powódka wskazała także, iż wyliczenia kwoty żądanej pozwem dokonała w ten sposób, że ilość miesięcy, o które umowa została skrócona, tj. 114 pomnożyła przez wartość prowizji przypadającej na jeden

miesiąc obowiązywania umowy - kwotę 104,00 zł (12 480,00 zł : 120 miesięcy), uzyskując należną jej do zwrotu obniżoną prowizję w kwocie 11 856,00 zł.

W odpowiedzi na pozew, pozwany domagał się oddalenia powództwa w całości, wnosząc jednocześnie o zawieszenia postępowania w niniejszej sprawie do czasu zakończenia postępowania toczącego się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej w związku z pytaniem prejudycjalnym Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (zgodnie z postanowieniem z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie o sygn. akt VIII GC 1867/18), dotyczącym w szczególności wykładni przepisu zawartego w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, która stanowi implementację do polskiego porządku prawnego Dyrektywy 2008/48/WE. Pozwany wskazał, iż w jego ocenie, wbrew stanowisku powódki, nie mogą stanowić podstawy dochodzenia roszczeń w niniejszej sprawie, same postanowienia przedmiotowej umowy, gdyż są one jedynie odzwierciedleniem regulacji zawartej w art. 49 ust. 1 ww. ustawy o kredycie konsumenckim. Zgodnie zaś z treścią tegoż przepisu, obniżenie całkowitego kosztu kredytu w sytuacji jego przedterminowej spłaty może nastąpić jedynie o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, zaś prowizja za udzielenie pożyczki jest pobierana za czynności związane z przygotowaniem, zawarciem i uruchomieniem pożyczki i jej wysokość nie jest uzależniona od długości okresu kredytowania, a zatem koszt ten nie podlega rekalkulacji w przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty kredytu. Pozwany wskazał również, iż strona powodowa w żadnej mierze nie wykazała związku prowizji z okresem kredytowania, do czego była zobowiązana na podstawie art. 6 k.c., pozwany zaś, przytaczając orzecznictwo sądów krajowych i stanowisko oraz praktykę stosowaną w krajach członkowskich Unii Europejskiej w zakresie interpretacji obowiązujących w tym przedmiocie przepisów prawa, udowodnił okoliczność przeciwną – brak związku wysokości prowizji z okresem kredytowania.

W piśmie procesowym z dnia 3 czerwca 2019 r. powódka podtrzymała swoje stanowisko, wnosząc i wywodząc jak dotychczas. Jednocześnie wniosła o oddalenie wniosku strony pozwanej o zwieszenie postępowania w niniejszej sprawie wskazując, iż roszczenie swoje wywodzi nie tylko z przepisu art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, lecz opiera je bezpośrednio na postanowieniach umowy, które regulują jej sytuację prawną w sposób korzystniejszy niż czyni to ustawa. Powódka wniosła nadto o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii Rzecznika Generalnego G. H. z dnia 23 maja 2019 r. na okoliczność interpretacji przepisu art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG transpozycjonowanego do polskiego porządku prawnego w postaci przepisu art. 49 u.k.k.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 sierpnia 2017 r. pomiędzy S. (...) F. S. z siedzibą w G. (pożyczkodawcą) a A. O. (pożyczkobiorcą) została zawarta umowa pożyczki (kredytu konsumenckiego) nr (...), na podstawie której pożyczkodawca udzielił pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 52 000,00 zł, na okres od dnia 17 sierpnia 2017 r. do dnia 17 sierpnia 2027 r.

W treści pkt. 13 umowy A. O. zobowiązała się do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami do dnia 17 sierpnia 2027 r. w ratach miesięcznych, w terminach i kwotach wskazanych w harmonogramie spłaty pożyczki. W pkt. 19 a) umowy strony ustaliły, że pożyczkobiorca jest zobowiązany ponieść koszty związane z zawarciem umowy w postaci prowizji z tytułu udzielenia pożyczki w wysokości w kwocie 12 480,00 zł.

okoliczność niesporna, nadto: umowa pożyczki – k. 10-14

W dniu 25 stycznia 2018 r. A. O. spłaciła w całości zobowiązanie wynikające z umowy pożyczki nr (...).

okoliczność niesporna, nadto: rozliczenie kredytu – k. 15

Pismem z dnia 13 lutego 2019 r., stanowiącym odpowiedź na pismo pełnomocnika A. O., które wpłynęło do Kasy S. w dniu 22 stycznia 2019 r., pożyczkodawca przedstawił swoje stanowisko w sprawie proporcjonalnego rozliczenia poniesionych przez Członka kosztów udzielenia pożyczki w związku z wcześniejszą całkowitą spłatą zobowiązania, wskazując iż jest ono zgodne z interpretacją znajdującą odzwierciedlenie w doktrynie prawa; i

tak, zdaniem pożyczkodawcy, obniżenie całkowitego kosztu kredytu może nastąpić jedynie o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, przy czym koszty uiszczone przez kredytobiorcę jednorazowo w chwili uruchomienia zobowiązania, tj. prowizja i opłata przygotowawcza, nie podlegają rekalkulacji w momencie wcześniejszej spłaty zobowiązania. Pożyczkodawca wskazał nadto, iż brak zależności wysokości prowizji za udzielenie kredytu od długości okresu kredytowania (czasu korzystania z udostępnionego kapitału) oraz odmienna od oprocentowania funkcja tej prowizji przemawiają za tym, że w razie spłaty pożyczki/kredytu przed terminem, koszt ten nie „dotyczy okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy”, gdyż został w całości „skonsumowany” przez zawarcie umowy i wypłatę kredytu. Wobec tego, w takim stanie faktycznym prowizja za udzielenie kredytu nie podlega redukcji na podstawie art. 49 ust. 1 u.k.k. w razie przedterminowej spłaty kredytu. Pożyczkodawca wskazał także, że toczące się sprawy sądowe, których przedmiotem są roszczenia kredytobiorców o zwrot prowizji na podstawie ww. przepisu ustawy z przywołaniem stanowiska Rzecznika (...) i Prezesa UOKiK z dnia 16 maja 2016 r., rozstrzygane są na korzyść Kasy S.. Jednocześnie, biorąc pod uwagę zestawienie kosztów, jakie z tytułu udzielenia przedmiotowego zobowiązania poniosła Kasa (w tym prowizja pośrednika, zbadanie zdolności kredytowej, itp.) oraz uzyskany bezpośrednio z tego tytułu przychód, w celu polubownego zakończenia sporu, możliwy jest jedynie zwrot pożyczkobiorcy części przychodu w wysokości 5 500,00 zł.

pismo (...) im. (...) - k. 16-20

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny, niesporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dowodów z dokumentów przedłożonych przez stronę powodową w toku postępowania, które nie budziły zastrzeżeń Sądu co do autentyczności i prawdziwości twierdzeń w nich zawartych, a ponadto ich wiarygodność nie była kwestionowana przez stronę pozwaną, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary. Pozostałe dokumenty zgromadzone w aktach nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia, gdyż nie wnoszą do sprawy żadnych nowych, istotnych okoliczności.

W niniejszej sprawie powódka domagała się od pozwanego zapłaty kwoty 11 856,00 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, powołując się na łączącą strony umowę pożyczki (kredytu konsumenckiego) nr (...), zawartą w dniu 17 sierpnia 2017 r. Powódka wskazywała, że żądana przez nią kwota stanowi część uiszczonej przez nią prowizji z tytułu udzielenia pożyczki, która powinna zostać zwrócona przez pozwanego w związku z wcześniejszą całkowitą spłatą pożyczki – zgodnie z treścią pkt 27 przedmiotowej umowy i art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

Pozwany, kierując zarzuty przeciwko żądaniu pozwu, kwestionował zasadność żądania powódki i podnosił, że prowizja za udzielenie pożyczki nie podlega redukcji w razie przedterminowej spłaty pożyczki, ponieważ jest to koszt, który nie dotyczy okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, gdyż został on w całości „skonsumowany” przez zawarcie umowy i wypłatę kredytu; nadto podstawy dochodzenia roszczeń w niniejszej sprawie nie mogą stanowić same postanowienia przedmiotowej umowy, gdyż są one jedynie odzwierciedleniem regulacji zawartej w art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Spór między stronami sprowadzał się więc do ustalenia zasadności żądania przez powódkę obniżonej kwoty prowizji, proporcjonalnie do czasu trwania zobowiązania, w związku z przedterminową całkowitą spłatą pożyczki.

Wobec powyższych zarzutów pozwanego w pierwszej kolejności wskazać należy, iż w ocenie Sądu, brak jest podstaw do przyjęcia, iż postanowienia łączącej strony umowy, a w szczególności zapis pkt 27 tej umowy, na którym powódka opiera swoje roszczenie, nie może stanowić samodzielnej podstawy dochodzenia jej roszczeń.

Jak wynika bowiem z treści pkt 27 przedmiotowej umowy: „Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w umowie. Pożyczkobiorca może dokonać spłaty osobiście w Kasie lub poprzez wpłatę na rachunek pożyczkowy o numerze (...). W przypadku spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie, w braku odmiennej dyspozycji Pożyczkobiorcy dokonane wpłaty zostaną zaliczone na poczet spłaty kapitału w taki sposób, że wpłata zostanie przeznaczona w następującej kolejności na: a) spłatę najbliższej

wymagalnej raty w kwocie odpowiadającej jej wysokości pomniejszonej o odsetki za okres od dnia dokonania wcześniejszej spłaty do dnia wymagalności raty, b) spłatę kapitału pożyczki w taki sposób, że czas obowiązywania umowy ulegnie skróceniu; w takim przypadku całkowity koszt pożyczki ulegnie obniżeniu proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, licząc od momentu spłaty pożyczki przed terminem...”

Powyższy zapis umowny, dopuszczający możliwość spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie, wskazujący również na sposób i kolejność zaliczania wpłat na poczet spłaty kapitału oraz odnoszący się do skrócenia czasu obowiązywania umowy, mówi przede wszystkim o obniżeniu całkowitego kosztu pożyczki proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, licząc od momentu spłaty pożyczki przed terminem. Tym samym, skoro zawarta w tym postanowieniu regulacja, w sposób jasny i precyzyjny posługuje się pojęciem całkowitego kosztu pożyczki, precyzując mechanizm i zasady jego obniżenia w związku ze spełnieniem się przesłanki w postaci wcześniejszej spłaty pożyczki, zdaniem Sądu, nic nie stało na przeszkodzie, aby przenosząc te postanowienia na grunt niniejszej sprawy, uznać je za samodzielną podstawę dochodzonego przez powódkę roszczenia z tytułu obniżonej prowizji wobec dokonanej wcześniej całkowitej spłaty pożyczki. Wskazać przy tym należy, iż prowizja z tytułu udzielenia pożyczki, o której mowa w pkt 19 a) umowy, a którą powódka uiściła w kwocie 12 480,00 zł, stanowiła nic innego jak koszt związany z zawarciem umowy, a więc koszt pożyczki, podlegający redukcji, o której mowa w treści pkt 27 umowy.

Niemniej, wobec ww. zarzutów strony pozwanej, Sąd wziął również pod rozważę przepis art. 49 ust. 1 przywoływanej już ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 993), zgodnie z którym w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Wskazać również należy, że powyższy przepis stanowi implementację treści art. 16 ust. 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki (Dz.Urz.U.E.L Nr 133, str. 66), zgodnie z którym konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt i w takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy. Wobec treści powyższych przepisów należy je w ocenie Sądu rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu, niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę, z tym że redukcja ta ma charakter proporcjonalny, tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie. Zauważyć należy, że całkowity koszt kredytu, o jakim mowa w ww. przepisach, obejmuje - zgodnie z art. 5 pkt. 6 ww. ustawy - wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz b) koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu - z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Tym samym art. 49 ust. 1 ww. ustawy obejmuje wszystkie koszty kredytu obciążające konsumenta – kredytobiorcę, bez różnicowania tych kosztów ze względu na ich rodzaj, moment ich poniesienia oraz ich wysokość, która może być stała i niezależna od okresu obowiązywania umowy bądź może być rozłożona w czasie i uzależniona od okresu obowiązywania umowy. W tym rozumieniu niezasadny jest więc zarzut pozwanego, iż redukcja całkowitego kosztu kredytu przy jego wcześniejszej spłacie nie obejmuje prowizji z tytułu udzielenia pożyczki (kredytu), której wysokość nie jest uzależniona od długości okresu kredytowania i która jako opłata pobierana za czynności związane z przygotowaniem, zawarciem i uruchomieniem pożyczki zostaje „skonsumowana” w momencie zawarcia umowy pożyczki. Jak już wskazano przepisy ww. ustawy o kredycie konsumenckim nie różnicują kosztów kredytu ze względu na ich powiązanie z okresem kredytowania, zaś stanowiący podstawę żądania powódki – obok pkt 27 przedmiotowej umowy - przepis art. 49 ust. 1 tej ustawy wprost mówi o proporcjonalnym obniżeniu całkowitego kosztu kredytu.

Co więcej, podkreślić należy, że pozwany w ogóle nie wykazał, że pobrana przez niego prowizja została w całości lub w znacznej części przeznaczona na konkretne wydatki związane z udzieleniem pożyczki i zawarciem umowy powódką, które to wydatki nie są uzależnione od okresu, na jaki umowa ta została zawarta. Samo zestawienie tych wydatków

zamieszczone w odpowiedzi na pozew nie jest dowodem na powyższe okoliczności, a ponadto ma ono bardzo ogólny charakter.

Podsumowując Sąd uznał, że w związku z przedterminową spłatą pożyczki udzielonej na podstawie umowy nr (...) z dnia 17 sierpnia 2017 r. pożyczkobiorcy – zgodnie z zapisem pkt 27 tej umowy i zgodnie z art. 49 ust. 1 ww. ustawy o kredycie konsumenckim - przysługuje zwrot kosztów pożyczki w części przypadającej na okres między jej spłatą (25 stycznia 2018 r.), a końcem umowy (17 sierpnia 2027 r.), w tym również uiszczonej w kwocie 12 480,00 zł prowizji. Ponieważ więc okres, o który na skutek wcześniejszej spłaty skrócony został okres obowiązywania umowy pożyczki, wynosi 114 miesięcy, to pożyczkobiorcy powinna zostać zwrócona część prowizji w kwocie 11 856,00 zł (114 miesięcy x 104,00 zł, tj. wartość prowizji jednomiesięcznej), która to zresztą wysokość i sposób jej wyliczenia nie były kwestionowane.

Uznając zatem, że roszczenie o zwrot części tej prowizji w kwocie dochodzonej w niniejszej sprawie jest zasadne, Sąd w pkt. I wyroku, na podstawie pkt 27 umowy pożyczki nr (...) z dnia 17 sierpnia 2017 r. i art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 993) w zw. z pkt. 19 a) przedmiotowej umowy, zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 11 856,00 zł, zaś na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 9 lutego 2018 r. (zgodnie z żądaniem pozwu) do dnia zapłaty.

W tym miejscu, jedynie na marginesie, niezależnie od powyższych rozważań, wskazać należy, iż wyżej przytoczone stanowisko Sądu pozostaje zgodne z linią orzecniczą przedstawioną w jednym z ostatnich orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wydanym wprawdzie już po rozstrzygnięciu niniejszej sprawy, jednakże przed datą sporządzenia uzasadnienia w niniejszej sprawie. Zgodnie bowiem z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 11 września 2019 r. wydanym w sprawie C-383/18 mającej za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 (...), orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku postanowieniem z dnia 28 maja 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 czerwca 2018 r., a dotyczący wykładni art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. 2008, L 133, s. 66), ww. przepis należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta.

O kosztach procesu w pkt. II wyroku Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 108 k.p.c. w zw. z § 2 pkt. 5 w zw. z § 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265) i zasądził od pozwanego jako strony przegrywającej postępowanie na rzecz powódki kwotę 3 617,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na którą składają się uiszczona opłata sądowa od pozwu, wynagrodzenie adwokata i opłata skarbową uiszczoną od pełnomocnictwa.